

СТВОРЕННЯ ІНОВАЦІЙНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ ЯК ЕЛЕМЕНТ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ПРОЦЕСУ МОДЕРНІЗАЦІЇ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ В УКРАЇНІ

У статті розглянуто основні елементи інноваційної інфраструктури національної інноваційної системи України та проблеми державного регулювання діяльності промислових підприємств.

In article the basic elements of innovative infrastructure of the national innovative system of Ukraine and problem of government control of activity of industrial enterprises.

Ключові слова: інноваційна інфраструктура, венчурний бізнес, пільгове оподаткування, трансфер технологій, технологічний парк, науковий парк, бізнес-інкубатор, спеціальна економічна зона, кластеризація економіки.

ВСТУП

Реалізація приватно-державних проектів у довгостроковому періоді не буде успішною, якщо не вдасться створити ефективну НІС, спрямовану на підтримку їхньої конкурентноздатності. На сьогодні основні суб'єкти НІС в цілому недостатньо активно здійснюють інноваційну діяльність. Багато в чому це обумовлено неефективністю існуючої НІС, недоліками наявної інноваційної інфраструктури. Під інноваційною інфраструктурою варто розуміти сукупність усіх підсистем, що забезпечують доступ до різних ресурсів (активів) і (або) надають ті або інші послуги учасникам інноваційної діяльності.

ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ

Проаналізувати сучасний стан розвитку та функціонування інноваційної інфраструктури в Україні та основні заходи державного регулювання процесу модернізації реального сектора економіки.

ОСНОВНІ РЕЗУЛЬТАТИ

Одним з найважливіших елементів сучасної інноваційної економіки є система венчурного інвестування. Закон України "Про інститути спільного інвестування (пайові та корпоративні інвестиційні фонди)" від 15 березня 2001 року [1], який започаткував утворення абсолютного нових для перехідної економіки України інститутів фінансового ринку, після першого читання не передбачав венчурних фондів.

Так, венчурним вважається недиверсифікований ІСІ закритого типу, який здійснює виключно приватне розміщення цінних паперів власного випуску та активи якого більш ніж на 50 % складаються з корпоративних прав та цінних паперів, що не допущені до торгів на фондовій біржі або у торговельно-інформаційній системі. На даний момент ринок венчурного капіталу в Україні стано-

вить близько 400 млн дол., а потенційний його обсяг за даними деяких компаній, сягає 800 млрд дол. Відповідно до звіту Української асоціації інвестиційного бізнесу (УАІБ) у 2008 році кількість венчурних інститутів спільного інвестування становила приблизно 410, що у 2 рази більше, ніж у 2007 році (рис. 1) [2].

Венчурні фонди займають найбільшу частку ринку інститутів спільного інвестування. Український ринок венчурного інвестування істотно відрізняється від зарубіжних ринків. По-перше, відрізняється сфера вкладання венчурного капіталу. Найпривабливішими сферами в Україні є будівництво, нерухомість, переробка сільгосппродукції, харчова промисловість, роздрібна торгівля. У той час, як на Заході і в США — це інвестиції в інновації. Так, за даними УАІБ, у 2008 році венчурні фонди, що інвестують в нерухомість, склали 60% від загальної кількості венчурних інститутів спільного інвестування, а частка венчурних фондів, що вкладають засоби в інноваційні технології, складала менш ніж 1% [2]. Тоб-

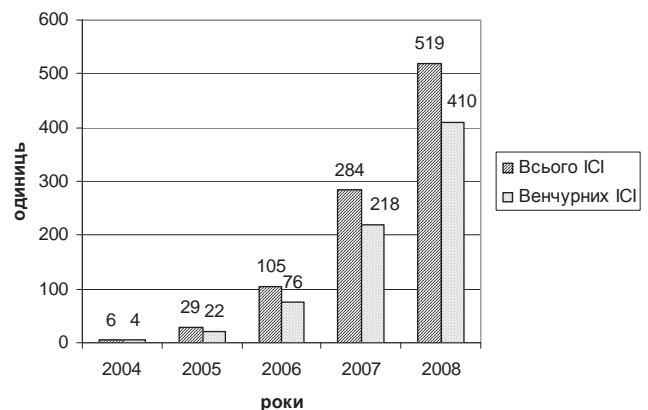

Рис. 1. Кількість інститутів спільного інвестування

то український венчурний капітал схильний реалізовувати середньоризикові інвестиційні проекти.

Основною причиною непопулярності інвестування в новітні технології через венчурні фонди в Україні є відсутність механізму в законодавстві для роботи таких фондів. Уперше на законотворчому рівні функціонування венчурних фондів було передбачено Законом України "Про інститути спільного інвестування (пайові та корпоративні інвестиційні фонди)" від 15.03.2001 р. Згідно з цим законодавчим актом венчурні фонди повинні працювати як фонди прямого інвестування і виходити за межі інститутів спільного інвестування.

Саме тому фонди, що інвестують в інновації, повинні підпорядковуватися окремому законодавству про фонди прямого інвестування, яке на сьогоднішній день знаходиться тільки у проекті. По-друге, на сьогоднішній день в українському законодавстві існує заборона для пенсійних фондів і страхових компаній на інвестування до венчурних фондів. По-третє, в Україні, в цілому, спостерігається низька інноваційна активність бізнесових структур, причинами якої є: економічна і політична нестабільність; дефіцит фінансових ресурсів; орієнтація економіки на інвестування розвитку виробництва, а не на активізацію інноваційної діяльності; відсутність чіткої інноваційної політики держави; відсутність розвинутої інноваційної інфраструктури; орієнтація на імпорт високотехнологічного устаткування, недостатня увага до розвитку власного науково-технічного потенціалу; недосконалість інструментів правового регулювання інноваційної діяльності та її фінансування; відсутність економічної зацікавленості господарських суб'єктів у нових розробках, інноваціях.

Для того, щоб венчурний бізнес в Україні запрацював на всю потужність в цьому, в першу чергу, повинна бути зацікавлена держава. Отже, треба почати саме з державної підтримки і можливості застосування зарубіжного досвіду в цьому напрямі. Держава за допомогою комплексу прямих і непрямих заходів може сприяти розвитку венчурного бізнесу.

До прямих заходів, що використовуються державою для стимулювання венчурного інвестування, можна віднести пряме надання капіталу венчурним фондам або малим підприємствам — капітал надається у вигляді прямих інвестицій або кредитів під низькі відсотки (приклад — Бельгія, Данія, Франція), та гарантування вкладень в акціонерний капітал (приклад — Фінляндія).

Непрямі заходи передбачають розширення спектра пропонованих фінансовими інститутами продуктів, розвиток довгострокових джерел капіталу, спрощення процедури формування фондів венчурного капіталу, стимулювання взаємодії між великими і малими підприємствами й фінансовими інститутами, заохочення підприємництва. Згідно з проектом Закону України "Про венчурну діяльність в інноваційній сфері" (реєстраційний № 3710 від 21.06.2007 р.) доцільним є створення Національного венчурного фонду (здійснює державне фінансування інноваційних проектів) [3].

Таким чином, виходячи з вищезазначеного, можна

Таблиця 1. Розподіл науково-технічних проектів НАН України за призначенням їх практичного використання

Практичне призначення	2005	2006	2007	2008	2009	Усього	% від загальної кількості (275 проектів)
Для пересічних громадян	6	9	10	20	16	61	22%
Для навчальних закладів	0	0	2	3	4	9	3%
Для науково-дослідних установ	7	18	17	4	15	67	22%
Для малих і середніх підприємств	19	35	36	37	51	178	65%
Для обласних та районних адміністрацій	3	1	0	5	3	12	4%
Для центральних органів виконавчої влади України	16	29	22	36	47	150	55%
Для законодавчої влади України	4	4	0	0	0	8	3%

зробити висновок, що до основних напрямів покращення ситуації з венчурним бізнесом України можна віднести: доступ до джерел фінансування інвестицій венчурних фондів, а саме — надання дозволу на інвестування в венчурні фонди для пенсійних фондів і страхових компаній; розвиток фондового ринку для підвищення можливостей купівлі-продажу венчурних підприємств та інвестування взагалі; розробка та введення в дію закону про малі венчурні підприємства та фонди, який би регулював їх функціонування та ринок венчурного капіталу; створення інфраструктури венчурного фінансування, до елементів якої можна зарахувати фондові біржі, інжинірингові фірми, технопарки, бізнес-інкубатори для венчурного бізнесу; пільгове оподаткування і кредитування інноваційної діяльності; використання державних засобів для рекламно-інформаційної підтримки українського науково-інноваційного потенціалу для залучення іноземних інвесторів для співпраці з вітчизняними венчурними фондами; стимулювання притоку приватних інвестицій у високотехнологічні венчурні фонди, бізнес-інкубатори шляхом доінвестування їх державою та передачі їм в управління відповідних об'єктів державної власності; розвиток кадрового та наукового потенціалу шляхом створення науково-освітньо-виробничих комплексів; передача в управління бізнесу відповідних державних навчальних закладів та інститутів.

Інші інститути просування — конкурси, що проводять Державне агентство України з інвестицій та інновацій, Державна інноваційна фінансово-кредитна установа (у 2009 р. надання державних гарантій загальним обсягом 8 млрд грн. за зобов'язаннями ДІФКУ для залучення інвестицій у розвиток національної економіки), конкурс інноваційних проектів НАН України, Всеукраїнський конкурс інноваційних ідей "Інноваційний прорив-2009" (організатор: Центр високих технологій та інновацій Благодійний фонд "Нова країна"). Всі конкурсні проекти мають практичне значення для розвитку реального сектора економіки України (табл. 1) [4].

Таким чином, наявна фінансова інфраструктура недостатня для повноцінного стимулювання інновацій. На наш погляд, доцільним є прийняття спеціального закону про венчурне інвестування — для того, щоб ряд проблем вирішувати автономно, а не в рамках загального цивільного і податкового права; розробити програми з квотування частини державних витрат на НДДКР для МВП; переглянути вбік збільшення критерії віднесення

підприємств до категорії малих; компенсувати підприємствам витрати на НДДКР і патентування винаходів; розробити порядок надання пільгових експортних кредитів, а також скасувати ПДВ при імпорті устаткування.

Крім фінансових механізмів проведення "м'якої" промислової політики держава бере активну участь у формуванні нефінансових інститутів сприяння інноваціям, основне призначення яких полягає в наданні підприємствам різного роду послуг, як правило, на пільгових умовах.

Центри трансферу технологій. В Україні на сьогоднішній день відповідна законодавча база взагалі відсутня, адже прийнятий Закон України "Про державне регулювання діяльності у сфері трансферу технологій" від 14.06.2006 № 143-V потребує методичного та організаційного забезпечення, а в деяких позиціях потребує внесення змін і доповнень, оскільки не відповідає сучасним вимогам розвитку ринку інтелектуальної власності [5].

Міністерство освіти і науки України, на основі невеликого бюджетного фінансування, в особі Департаменту інноваційної діяльності веде роботу з розвитку державних механізмів регулювання ринку технологій в Україні за декількома напрямками, які можна формально об'єднати у два основних: розробка законодавчої бази в області трансферу технологій і розробка державної політики в сфері комерціалізації результатів інтелектуальної діяльності за рахунок коштів державного бюджету України; розвиток інфраструктури українського ринку технологій шляхом формування основних ринкових механізмів і залучення підприємств до роботи над існуючою інтелектуальною власністю, створеною в результаті виконання державних науково-технічних програм. Причому ця робота на практиці ніяк не впливає на внутрішній ринок високих (наукоємних) технологій, тому що регулююча, стимулююча та контролююча роль органів державного управління відсутня.

Однією з найважливіших складових другого напрямку є робота державних підприємств під загальним контролем Міністерства освіти і науки України на міжнародному ринку технологій та іншої інтелектуальної власності. Адже комерціалізація результатів науково-технічної діяльності не може бути втілена безпосередньо центральним органом державного управління, яким є Міністерство освіти і науки України, яке може лише в окремих небагатьох випадках через державні програми підтримувати учасників цього ринку. Однак, чіткі критерії та система такої підтримки відсутні, хоча окремі позитивні приклади є. Так, на початку 2001 року було прийнято рішення про залучення до цієї роботи Науково-виробничого концерну "Наука". Науково-виробничий концерн "Наука" (НВК "Наука") є головною організацією ряду державних науково-технічних програм, замовниками яких є Міністерство освіти і науки (МОН) України і Міністерство промислової політики України (міжнародна науково-технічна програма "Нанофізика та наноелектроніка", міжгалузєва науково-технічна програма "Вирішальні технології інформатизації України", державна цільова програма "Розвиток техніки та технології надвисоких частот"). Крім того, НВК "Наука" до 2000 року мав шестирічний досвід організаційної роботи в міжнародному трансфері технологій, створив власні представництва у вигляді технологічних агенцій в таких країнах, як Великобританія, Німеччина, Туреччина і Росія [6].

Для залучення цього підприємства до роботи по створенню в Україні основ системи міжнародного трансферу технологій Міністерство освіти і науки України уклало з НВК "Наука" договір, делегувавши йому ряд функцій з комерціалізації на міжнародному ринку інтелектуальної власності, створеної за рахунок коштів державного бюджету України. НВК "Наука" в рамках загальнодержавної стратегії також уклав договори з Мінпромполітики України і Державною компанією "Укрспецекспорт". У рамках договору з Міністерством освіти і науки України від 26 квітня 2001 року протягом 2002 — 2003 років НВК "Наука" уклав ряд стратегічних альянсів з такими учасниками міжнародного ринку технологій, як: Американська корпорація "Ютек" (United technologies), "Бритіш технологі груп" (BTG), "Пакс" (Pax-ltd) — Великобританія. НВК "Наука" за дорученням Міністерства освіти і науки України, спільно з Британською компанією "Харрисон Франк" і ДК "Укрспецекспорт" (Україна), створили "Українську технологічну агенцію в Великобританії" у вигляді українсько-британського підприємства з офісом в Лондоні.

Проблеми та низький (близький до нуля) процент реалізації проектів по трансфері технологій пов'язані, головним чином, з наступними причинами: відсутність в Україні сучасних чітких організаційно-правових механізмів інноваційного розвитку підприємств; незахищеність українських технологій відповідними міжнародними правовими актами, що робить на 99% неможливим міжнародний трансфер технологій (українські патенти встановлюють міжнародний пріоритет на винахід строком на один рік); відсутність централізації державних рішень з основних питань трансферу технологій та інноваційного розвитку українських підприємств, включаючи юридичні, фінансові й політичні; відсутність в Україні венчурного капіталу та державної політики, що стимулює його утворення, а також необхідного інвестиційного клімату та чітких державних гарантій для внутрішніх і зовнішніх інвесторів; відсутність перспективної інноваційної політики; відсутність координації дій в цій сфері між Міністерством освіти і науки України, Мінпромполітики України та НАН України; найосновніше — відсутня інфраструктура комерційних та бізнесових механізмів, відповідного попиту та пропозиції на спеціфічний товар — інноваційні технології, а також регулюючої і стимулюючої ролі держави.

Технологічні парки. В Україні перші технопарки з'явилися у 2000 році як структури, завданнями яких є об'єднання наукових досліджень, розробок нових технологій із впровадженням у виробництво і випуск конкурентоздатної на внутрішньому і зовнішньому ринках високотехнологічної продукції. В червні 2000 року було прийнято Закон України "Про спеціальний режим інвестиційної та інноваційної діяльності технологічних парків "Напівпровідникові технології та матеріали, оптоелектроніка і сенсорна техніка", "Інститут електроварювання ім. Є.О. Патона", "Інститут монокристалів".

Українські технопарки — це добровільні об'єднання суб'єктів наукової, науково-технічної і підприємницької діяльності (без обмеження форм власності), які представляють інноваційні структури у вигляді груп юридичних осіб, що діють на підставі угоди про спільну діяльність.

На сьогодні в Законі "Про спеціальний режим інноваційної діяльності технопарків" нараховується 16 технопарків, із яких дійсно працюють 8. Українські техно-

парки за минулий період — це 116 інноваційних проектів; 3246 нових робочих місць; 12,3 млрд грн. інноваційної продукції (у т.ч. 1,7 млрд. грн. — експорт); 0,9 млрд грн. — перераховано до бюджету; 0,48 млрд грн. — державна підтримка інноваційних проектів. Річний випуск інноваційної продукції за проектами технопарків збільшився в 16,7 рази (з 0,18 млрд грн. в 2001 р. до 3 млрд грн. в 2008 р.). Середньорічний темп приросту обсягів виробництва становив близько 50 % (в 5—7 разів вище, ніж у середньому по промисловості) [7].

Перша редакція Закону України "Про спеціальний режим інвестиційної та інноваційної діяльності технологічних парків" № 991 від 16.07.99 р. забезпечувала проектам технопарків такі заходи державної підтримки: звільнення від податку на прибуток; звільнення від податку на додану вартість з продажу в Україні; звільнення від сплати ввізного мита; звільнення від сплати ПДВ при імпорті товарів; кошти, отримані в іноземній валюті від реалізації продукції, не підлягають обов'язковому продажу; подовження терміну експортно-імпорتنних платежів із 90 до 150 днів.

Першим кроком з ліквідації державної підтримки інноваційної діяльності стала так звана "технічна помилка Уряду", коли з ініціативи Мінфіну на початку 2005 року було анульовано економічні статті Закону про інноваційну діяльність. Тоді ж було заблоковано Закон "Про спеціальний режим діяльності технопарків". І це незважаючи на те, що статтю 8 Закону про технопарки держава гарантувала стабільність спеціального режиму на весь строк дії Закону, тобто на 15 років. У березні 2006 року держпідтримку технопарків було частково відновлено, проте діє вона не повністю: звільнення від податку на прибуток (діє); звільнення від сплати ввізного мита (діє); кошти, отримані в іноземній валюті від реалізації продукції, не підлягають обов'язковому продажу (діє); розрахунки за експортно-імпортними операціями проводяться у строк до 150 календарних днів (діє); сплата ПДВ податковим векселем при імпорті нових устаткування, обладнання та комплектуючих — 720 календарних днів, матеріалів — 180 днів (не діє); фінансова підтримка: повне або часткове (до 50%) безвідсоткове кредитування (не діє); повна або часткова компенсація відсотків (не діє); прискорена амортизація основних фондів (не діє).

Тобто для ефективного функціонування технопарків необхідно у найближчий час відновити виконання положень чинного Закону України "Про спеціальний режим інноваційної діяльності технопарків", у тому числі відновлення вексельної форми оплати митного ПДВ, а також нормативно-законодавчу базу створення й функціонування технопарків, що успішно діяла в 2000—2004 роках, і передбачити вищезазначені заходи державної підтримки. Тобто створених технопарків не вистачає для підтримки МВП.

Наукові парки. Ще однією складовою інноваційної інфраструктури в Україні є наукові парки — юридична особа, що створюється з ініціативи вищого навчального закладу та/або наукової установи шляхом об'єднання внесків засновників для організації, координації, контролю процесу розроблення і виконання проектів наукового парку (згідно до Закону України "Про нау-

Таблиця 2. Прогнозні обсяги та джерела фінансування [9]

Джерела фінансування	Обсяги фінансування, млн грн.	У тому числі за роками				
		2009	2010	2011	2012	2013
Державний бюджет	104,25	21,3	19,83	21,73	20,64	20,75
Місцеві бюджети	79,4	30,6	29,55	6,88	5,47	6,9
Інші джерела	96,7	6,94	31,58	17,38	19,4	21,4
Усього	280,35	58,84	80,96	45,99	45,51	49,05

кові парки" № 1563-IV від 25.06.2009) [8].

Науковий парк створюється з метою розвитку науково-технічної та інноваційної діяльності у вищому навчальному закладі та/або науковій установі, ефективного та раціонального використання наявного наукового потенціалу, матеріально-технічної бази для комерціалізації результатів наукових досліджень і їх впровадження на вітчизняному та закордонному ринках.

Науковий парк "Київська політехніка" створено за сприяння Держінвестицій на базі Національного технічного університету України "Київський політехнічний інститут" відповідно до Закону України "Про Науковий парк "Київська політехніка", для організації масової інноваційної діяльності, спрямованої на інтенсифікацію процесів розроблення, виробництва та впровадження високотехнологічної продукції на внутрішньому та зовнішньому ринках, підвищення надходжень до державного та місцевих бюджетів, пришвидшення інноваційного розвитку економіки України.

У рамках співробітництва з науковим парком "Київська політехніка" як інноваційною структурою нового типу Держінвестицій забезпечено сприяння у виконанні Інноваційної програми наукового парку "Київська політехніка" на 2007—2011 роки, яка схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 19.09.07 № 760-р. Програмою передбачається реалізація 40 проектів за такими розділами: енергетика сталого розвитку; розвиток інноваційних складових інформаційного суспільства; комплексний аналіз і стратегічне планування розвитку систем життєзабезпечення великих міст та регіонів України; системи спеціального та подвійного призначення; біотехнічні системи і технології.

Створення нових наукових парків стане дієвим елементом проведення ефективної державної політики, підвищення конкурентоспроможності як галузей, так і економіки України в цілому, сприятиме нарощуванню національного науково-технологічного потенціалу України, надаючи йому можливість зосередитися на реалізації визначених державою пріоритетних напрямках інноваційної діяльності.

Постановою Кабінету Міністрів України № 447 від 14.05.2005 р. затверджена "Державна цільова економічна програма "Створення в Україні інноваційної інфраструктури" на 2009—2013 роки" та прогнозні обсяги та джерела її фінансування (табл. 2).

Для реалізації Державної цільової економічної програми "Створення в Україні інноваційної інфраструктури" на 2009—2013 роки, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 14.05.08 № 447, та Плану заходів Держінвестицій на 2008—2009 роки щодо реалізації Програми взято участь в опрацюванні проекту розпорядження Кабінету Міністрів України "Про схвалення Концепції кластеризації економіки України", яким визначено концептуальні засади процесу кластеризації передусім у найбільш наукоємних і високотехнологічних галузях для забезпечення ефек-

тивного використання виробничих ресурсів та інтелектуального потенціалу.

Неналежне фінансування Загальнодержавної комплексної програми розвитку високих наукоємних технологій на 2005 — 2013 рр., затвердженої Законом України від 09.04.2004 р. № 1676, не дає змоги ефективно використовувати нові механізми фінансування проектів, за яких держава надає фінансову підтримку в розмірі до 30% вартості проекту, а решту коштів повинен вкладати підприємець або інвестор. У 2008 році на фінансування Програми з Держбюджету України виділено лише 2 млн грн., на 2009 рік для виконання програми замість 141,7 млн грн. передбачено лише 4 млн грн., в той час як тільки для продовження розпочатих у 2008 році та відібраних конкурсним комітетом проектів на 2009 р. необхідно 25 млн грн. [10].

На сьогодні Держінвестицій здійснює системні кроки з питання розвитку інфраструктурних інститутів інноваційного розвитку, зокрема, аналогічних діючому науковому парку "Київська політехніка". У рамках цієї роботи передбачається: розробити організаційно-технічний проект бізнес-інкубатора в Державній Академії міського господарства (ДАГМ); ініціювати створення технопарку та бізнес-інкубатора на базі ТОВ "Промислова група "Таврида — Електрик"; створити бізнес-інкубатори в м. Одеса на базі 2-х університетів: Одеського національного університету ім. І. І. Мечнікова та Одеського політехнічного університету; розробити науково-методичне забезпечення зі створення та розвитку бізнес-інкубаторів та інноваційних центрів; створити експериментальний інноваційний бізнес-інкубатор на базі Державної бюджетної установи "Київський центр інноваційного розвитку"; розробити типові методики створення та діяльності подібних інноваційних бізнес-інкубаторів на базі інших установ та організацій.

Всі ці заходи державного регулювання сприяють розвитку національної інноваційної системи; забезпечують системне формування інформаційного супроводження розвитку НІС України; створенню умов для ефективної діяльності підприємств, які сприяють поширенню нових знань і технологій, здійснюють їхню комерційну реалізацію; збільшенню надходжень до бюджету; створенню нових робочих місць; ефективній роботі та розвитку інфраструктури НІС та ін.

Крім створення фінансової і нефінансової інфраструктури, частиною НІС і відповідно "м'якої" промислової політики є всі норми, формальні і неформальні, що роблять значний вплив на інноваційний процес. В умовах перехідної економіки України саме останні (ми назвали їх "м'якою" інфраструктурою) здобувають особливу значимість. Складовою "м'якої" інфраструктури, безумовно, є правові норми, що регулюють комерціалізацію технологій, зокрема можливість їхнього легального використання. Указом Президента України від 27 квітня 2001 р. № 285 "Про заходи щодо охорони інтелектуальної власності в Україні" визначено практичні заходи щодо забезпечення правової охорони інтелектуального продукту, зокрема щодо удосконалення національного законодавства у різних галузях права: авторського, патентного, цивільного, господарського, адміністративного та кримінального, а також приведення його у відповідність до законодавства Європейського Союзу. Наприклад, формування системи видачі дозволів на застосування клітинних технологій буде спри-

яти залученню великих капіталів у цю сферу, зниженню числа нечесних конкурентів. Для українських інноваторів актуальна проблема отримання інформації, насамперед маркетингової, інформації про держзакупівлі, доступу до державних стандартів, а також сертифікації продукції. Відсутність кваліфікованого консалтингу в сфері патентування та сертифікації найчастіше приводить до промислового шпигунства, насамперед з боку західних покупців ліцензій. Як результат, рівень інноваційної культури надзвичайно низький. Це обумовлено, крім дії перерахованих вище факторів, спадщиною радянської планової системи, що не приймали інновації, а вважали їх перешкодою реалізації планів; відсутністю досвіду відновлення технологій у багатьох нових власників підприємств, відсутністю на багатьох підприємствах інноваційного менеджменту; низькими темпами відновлення стандартів, і, крім того, у ряді випадків невідповідності міжнародним угодам, дотримання обов'язкових норм (наприклад, при страхуванні відповідальності при експлуатації небезпечних об'єктів), стримуючий розвиток високотехнологічних галузей.

ВИСНОВКИ

Що стосується заходів, спрямованих на становлення НІС, то створена інноваційна інфраструктура в Україні розвинута недостатньо, при цьому створення елементів інфраструктури має розрізнений, несистемний характер. У зв'язку з цим необхідно не тільки виділення додаткових коштів, насамперед у формі податкових пільг, на розвиток інноваційної інфраструктури, але і розробка програм розвитку наукових парків, бізнес-інкубаторів та регіональної інфраструктури на базі кластерного підходу. Однак первісний акцент в інноваційній політиці необхідно зробити на трансформації норм "м'якої" інфраструктури, що дозволить створити в країні ємні ринки високотехнологічної продукції і реалізувати заходи, викладені вище.

Література:

1. Закон України "Про інститути спільного інвестування (пайові та корпоративні інвестиційні фонди)" від 15 березня 2001 року: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2299-14>.
2. http://www.uaib.com.ua/abcpeople/abetka_isi.html
3. http://gska2.rada.gov.ua/pls/zweb_n/webproc4_1?id=&pf3511=30448
4. <http://www.innovations.nas.gov.ua/AboutPortal/Control/Documents/Statistics.pdf>.
5. Закон України "Про державне регулювання діяльності у сфері трансферу технологій" від 14.06.2006 № 143-V: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=143-16>
6. Дагаєв А. Венчурний бізнес: управління в умовах кризи // Міжнародний журнал "Проблеми теорії і практики управління". — 2003. — №3. — С. 48—53.
7. Інноваційна стратегія українських реформ / Гальчинський А.С., Геєць В.М., Кінах А.К., Семиноженко В.П. — К.: Знання України, 2002. — 326 с.
8. http://www.in.gov.ua/index.php?get=55&law_id=291
9. http://in.gov.ua/files/content/447_dod_1.pdf
10. <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=1676-15>

Стаття надійшла до редакції 13.10.2009 р.